

Jean-Claude Grumberg

Nejspíš sníš

(Rever peut-être)

Překlad Michal Lázňovský

POSTAVY

Gérard B.

Žena: manželka nebo matka Gérarda B.

Četnice

Soudní zřízenec

Soudce

Advokát

Režisér

A několik dalších...

Scéna: Jako výprava by se hodila postel.

Postel Gertrudy, kde byl počat Hamlet, divadelní postel, zájezdová postel, postel s nebesy a závěsy, postel okázalá, postel s propadly a provazištěm, postel proměnlivá, variabilní, plná léček a překvapení...

Solidní postel od Levitana, manželská postel z leštěného ořechu, postel, kde byl počat autor, postel, z níž byl vyrván jeho otec, postel marného čekání, postel, jakou vidáme ve snách, ta velká, širá postel z dětství, potřísněná láskou, úzkostmi a potem, postel navždy poznamenaná zařinčením zvonku a holínkami ve dveřích, postel osamění, v níž se ztrácí matka, a kterou žádný strýček nedokáže zaplnit, dětská postýlka, kolébka toho, co lidského v nás zbývá a projevuje se jen v noci...

Takže postel, s místností anebo bez ní.

scéna 1
u Gérarda B.

Zvonek u dveří. Zmatený hlas ženy. V popředí dech spícího muže.

ŽENA
Gérarde, Gérarde, probud' se. Ty sníš, nebo co?

GÉRARD
Cože? Proč?

ŽENA
Někoho tu máš.

GÉRARD
Já? Co se děje, hertgot sakra! Kolik je hodin?

ŽENA
Někdo tě hledá.

GÉRARD
Řekni mu, že spím!

ŽENA
Je neodbytná.

GÉRARD
Zrovna se mi zdál sen! Tak, a teď se mi přetrh.

ŽENA
Říkám ti, že s tebou chce mluvit.

GÉRARD
Kdo že?

ŽENA
Nějaká holka.

GÉRARD
Jaká holka?

ŽENA
Ta, co je u dveří, hnáty holý až po p...!

GÉRARD

Holka s holýma hnátama mě hledá v osm ráno?

ŽENA

Jo.

GÉRARD

A co mi chce?

ŽENA

Jak to mám vědět?

GÉRARD

Tak ji sakra vyhod', říkám ti, že spím.

ŽENA

Já mám vyhazovat holky, co za tebou lezou až do bytu?

GÉRARD

Neznám ji.

ŽENA

Je neodbytná. Chce tebe, pouze do vlastních rukou.

scéna 2

u Gérarda B.

Četnice zaklepe a vstoupí.

GÉRARD

Ano.

ČETNICE

Pan B., Gérard?

GÉRARD

Gérard B., souhlasí.

ČETNICE

Herec?

GÉRARD
Souhlasí.

ČETNICE
Tady je pro něj dopis.

GÉRARD
Dopis? Nemohla jste ho dát jí? To snad není...

ČETNICE
Do vlastních rukou.

GÉRARD
Ráno spím.

ČETNICE
Viděla jsem vás v televizi.

GÉRARD
Jo? A v čem?

ČETNICE
Nevím, nějaká detektivka.

GÉRARD
O co vlastně jde?

ČETNICE
Předvolání.

GÉRARD
Vy už teď na poště nefasujete sukně?

ČETNICE
Jsem důstojník četnictva.

GÉRARD
No nazdar...

ČETNICE
Napište tady „četl a souhlasí“ a podepište to.

GÉRARD
Nic jsem nečet'.

GÉRARD
Tak čtěte.

GÉRARD
Proč nejste v uniformě?

ČETNICE
Prosím?

GÉRARD
Je snad tohle četnická uniforma?

ČETNICE
V uniformě hlídkujeme, ale jinak jsme každý takový, jaký jsme.

GÉRARD
Bojíte se, že vás přepadnou skini?

ČETNICE
Podepište to.

GÉRARD
Co je to?

ČETNICE
Předvolání k soudu. Obsílka. Je to tam, snad umíte číst.

GÉRARD
V osm ráno ne.

ČETNICE
Ve vaší osobní záležitosti. Podepište.

GÉRARD
V mojí záležitosti? Finanční?

ČETNICE
Nemyslím.

GÉRARD

Tak jaké?

ČETNICE

To vám sdělí soudce.

GÉRARD

Soudce? Tak moment! Jaký soudce?

ČETNICE

Ze dvačtyřicítky.

GÉRARD

To je co, dvačtyřicítka?

ČETNICE

Kriminálka.

GÉRARD

Kriminálka?

ČETNICE

Tohle předložíte v rejstříku, tohle je pro soudce, třetí exemplář je pro vás a já si nechám originál a stvrzenku.

GÉRARD

To snad ne! Co je to za pitomost?

ČETNICE

Nedělejte potíže, roznáším to celý den.

GÉRARD

Můžu vědět proč?

ČETNICE

Z titulu své funkce.

GÉRARD

Ale proč jsem předvolaný!

ČETNICE

Byl jste svědkem vraždy.

GÉRARD

Já?

ČETNICE

Nebo jste nějakou spáchal.

GÉRARD

Já?

ŽENA

Co se tu děje, ještě jste neskončili? Nemohli byste si dát rande jinde? Je ženatý, slečinko, ženatý, rozvedený, dva fakani, jeden tuhle, druhý támhle. A vůbec není jako z filmu! Mouchy snězte si mě. Ve dne spí a v noci chlastá.

GÉRARD

Buď tak laskavá, brzdi, slečna je četnice.

ŽENA

A já jsem papež.

ČETNICE

Na shledanou.

ŽENA

Budeme se těšit.

GÉRARD

Dobrou noc, kapitáne!

ŽENA

Děvka! Co ti chtěla?

GÉRARD

Předat mi tohle.

ŽENA

Co je to?

GÉRARD

Předvolání. Musím k soudu.

ŽENA

Co jsi zas provedl?

GÉRARD

Já nic.

ŽENA

Tak proč musíš k soudu?

GÉRARD

Protože se mnou chce mluvit soudce.

ŽENA

Proč?

GÉRARD

Kvůli vraždě, když to chceš vědět.

ŽENA

Vraždě?

GÉRARD

Vraždě.

ŽENA

To se dalo čekat.

GÉRARD

Cože?

ŽENA

Celý noci se flákáš po hospodách! O něco takovýho sis koledoval.

GÉRARD

Já se neflákám, sakra!

ŽENA

A teď vražda.

GÉRARD

Je to prostě omyl, to je všechno.

ŽENA

Byla jsem radši, když jsi ještě dělal dabing.

GÉRARD

Co to s tím má co dělat?

ŽENA

Aspoň jsi se celý noci neflákal bůhví s kým po hospodách a nepáchal vraždy.

GÉRARD

Snad po mně nechceš, abych šel z jeviště rovnou do postele!?

ŽENA

To máš po divadle dobrou zábavu. Koho jsi zas moh' zabít?!

GÉRARD

No tak, prosím tě, přestaň vyvádět, nikoho jsem nezabil.

ŽENA

Tak proč s tebou chce soudce mluvit? Kam jdeš?

GÉRARD

Spát, když dovolíš.

scéna 3

soud – spisovna – kancelář soudce

ZŘÍZENEC

Vy jste Gérard B. ?

GÉRARD

Souhlasí.

ZŘÍZENEC

Máte nějaký platný průkaz totožnosti?

GÉRARD

Tady.

ZŘÍZENEC

B. Gérard, herec. To jste vy, ten herec?

GÉRARD

Když to tam píšou...

ZŘÍZENEC

Takhle jsem si vás nepředstavoval.

GÉRARD

To je stará fotka.

ZŘÍZENEC

Viděl jsem vás v televizi.

GÉRARD

Jo?

ZŘÍZENEC

Ale v čem?

GÉRARD

V čem jste mě viděl?

ZŘÍZENEC

V detektivce?

GÉRARD

Jo, možná.

ZŘÍZENEC

Něco s vraždou?

GÉRARD

Tak to byl někdo jiný.

ZŘÍZENEC

Jak jiný? Ne, vy jste to byl, ale byl jste líp vohozenej.

GÉRARD

Oblékl jsem se do svátečního, kvůli soudci.

ZŘÍZENEC

Hnedle vás přijme. Neměl jste si nechávat pod sakem kabátek od pyžama.

GÉRARD

To není pyžama! To je košile made in Stratford.

ZŘÍZENEC

To fakt není žádná sranda, sledovat poslední módu.

GÉRARD

Kvůli čemu?

ZŘÍZENEC

Jak kvůli čemu?

GÉRARD

Kvůli čemu se mnou chce mluvit?

ZŘÍZENEC

To vám řekne sám.

GÉRARD

Řekněte mi, je to opravdový soudce, nebo...

ZŘÍZENEC

Opravdový soudce, a moc korektní.

GÉRARD

Vy ale určitě víte, co mi vlastně chce?

ZŘÍZENEC

Však vy taky.

GÉRARD

Já taky? (*Pauza.*) Proč říkáte že já taky?

ZŘÍZENEC

Člověk je málokdy odsouzený za vraždu, aby o tom nevěděl.

GÉRARD

No tak to stačí, ne? Pochopil jsem, děláte si ze mě blázny, díky...

ZŘÍZENEC

Vstupte.

GÉRARD

Říkám vám: to stačí.

ZŘÍZENEC

(oznamuje) Gérard B., pane soudce.

SOUDCE

At' vstoupí.

ZŘÍZENEC

Jděte, posaďte se.

GÉRARD

Poslyšte, já ...

SOUDCE

Pan Gérard B., souhlasí?

GÉRARD

Ano, to jsem já. Nevím, proč jsem byl předvolán, pane soudce. Musí to být nějaký omyl.

SOUDCE

Určitě.

GÉRARD

Tak vida.

SOUDCE

Bylo proti vám pouze zahájeno vyšetřování; což předem neznamená nic určitého, co se týče míry vaší viny, to máte pravdu.

GÉRARD

Promiňte, pane soudce, ale z čeho jsem přesně...

Pauza.

SOUDCE

Z vraždy.

GÉRARD

Z vraždy?

SOUDCE

Z vraždy.

GÉRARD

Někoho jsem snad zabil?

SOUDCE

No právě, budu nucen vám v tomto smyslu položit několik otázek.

GÉRARD

Koho jsem měl zabít?

SOUDCE

Vy jste ale netrpělivý... Právě proto jsme tady, abychom tu věc společně prozkoumali a pokusili se dobrat pravdy.

GÉRARD

Ale já teď zrovna zkouším, pane soudce.

SOUDCE

A copak zkoušíte?

GÉRARD

Hamleta.

SOUDCE

Hamleta? (*pauza*) Mohl byste mi říct něco o vaší postavě?

GÉRARD

No, hraju v Hamletovi Hamleta, no.

SOUDCE

A dál?

GÉRARD

No, co bych vám tak řekl? Začínáme zkoušet. Má to něco společného s, no ...

Pauza.

SOUDCE

Není to příběh jednoho vraha?

GÉRARD

No, to ne, spíš soudce. Víte, on má podezření, pátrá a když má v ruce důkazy, trestá.

SOUDCE
Takže mstitel.

GÉRARD
Možná trochu pomalý, ale...

SOUDCE
Spravedlnost musí být pomalá. Ale doneslo se ke mně něco o smrti jistého Polonia?

GÉRARD
Polonia? Chápu, viníte mě ze smrti Polonia... *(Směje se.)* To je k smíchu, k smíchu.

SOUDCE
Ne, uklidněte se. Já si vás nepletu s postavou Hamleta, drahý pane B.

GÉRARD
Víte, pane soudce, já bych vám, chtěl bych vám říct, že ... je to kláda, víte, Hamlet, kláda a já potřebuju... spoustu energie a hodně spát... Hodně pracuju, když spím.

SOUDCE
Když spíte? To je ale zajímavé.

GÉRARD
No... zdá se mi spousta snů.

SOUDCE
Vy máte sny?

GÉRARD
Mám, to snad není zakázané?

SOUDCE
Všechno záleží na tom, co se vám zdá, drahý pane B. *(Pauza.)* Takže přejděme k jádru věci.

GÉRARD
K jakému jádru?

SOUDCE

Naše středisko pro odhalování a dešifrování snů kriminálního a přestupkového nahlásilo čin vraždy, který jste měl spáchat v noci ze 13. na 14. února.

GÉRARD

Já?

SOUDCE

Vy. Mám tady přepis inkrimovaného snu. Takže: k vraždě zřejmě došlo před tím, než sen začal. Topíte se v hluboké úzkosti, běháte od jednoho komplice ke druhému, jde vám o společné alibi. Hlavně vás trápí – a to je slabé slovo – jedna věc: je tělo dobře ukryté? Nehrozí nebezpečí, že bude objeveno, když váš byt, nebo byt některého z vašich kompliců, přijde prohledávat policista? Už se vidíte pronásledovaný, zatčený, odsouzený. Máte strach, ale ani na okamžik, a to je nejzávažnější skutečnost, ani na okamžik nepocítíte sebemenší výčitky svědomí, sebemenší lítost, sebemenší soucit s nebohou obětí. A zpráva jasně říká, že tou je někdo z vašich blízkých.

GÉRARD

Někdo z mých blízkých?

SOUDCE

Přiznáváte fakta?

GÉRARD

Ale jaká fakta? Sen! Byl jsem v posteli, sám to říkáte, nic jsem neudělal.

SOUDCE

Nejste snad autor, tvůrce, herec a protagonista toho snu? Ještě po probuzení jste vyslychal svou ženu, abyste se ujistil, že je tělo opravdu dobře ukryté a že nehrozí jeho odhalení.

GÉRARD

A jak to všechno vlastně víte?

SOUDCE

(ovívá se zprávou). V bdělém stavu pachatele často odradí od vraždy svého bližního, nebo své bližní, čistě materiální, ba dokonce technické okolnosti. Zatímco ve snu se to stává takřikajíc hračkou. Člověku to zachutná, že?

GÉRARD

Já jsem nikoho nezabil.

SOUDCE

Naši službu nevyburcovala ani tak vlastní vražda, jako ta totální absence výčitek, bestiální a nelidská, trvající až do vašeho probuzení a dokonce i po něm. *(Pauza.)* Vzpomínáte si, že jste spáchal ten sen, nebo ne!?

GÉRARD

Ptáte se, co se mi zdálo v únoru?

SOUDCE

Pane B., dešifrování snů, analýza jejich obsahu a eliminace těch neškodných, to všechno chce svůj čas!

GÉRARD

Ale jak po mně můžete chtít, abych si pamatoval sen z... Já mám sny každou noc.

GÉRARD

Existují sny více či méně příznačné. Neopakoval se snad tenhle? Nebyla tam recidiva?

GÉRARD

Zeptejte se vaší dešifrovací služby.

GÉRARD

Už se stalo. Čekáme odpověď, ale získali bychom čas, kdybyste lépe spolupracoval. Kdybyste projevil dobrou vůli napomáhat spravedlnosti.

GÉRARD

Měl jsem ten sen jednou nebo dvakrát. Ano! tehdy jsem byl u psychoanalytika.

SOUDCE

Z jakého důvodu?

GÉRARD

Necítil jsem se dobře.

SOUDCE

Svěřil jste se s tím svému psychoanalytikovi?

GÉRARD

Svěřil? Ano, vyprávěl jsem mu ho.

SOUDCE

V obou případech?

GÉRARD

Nejspíš, protože jsem nikdy nevěděl, co mám říkat. Vyprávěním snů člověk aspoň zabije čas.

SOUDCE

Jaká byla povaha potíží, které vás vedly k tomu, že jste se rozhodl pro psychoanalýzu?

GÉRARD

Já nevím, byl jsem řekněme nervózní.

SOUDCE

Vzteklý?

GÉRARD

Vzteklý... hm...

SOUDCE

Měl jste návaly vzteku?

GÉRARD

Slova, slova, slova, nejspíš to, verbální agrese.

SOUDCE

Přestával jste se kontrolovat?

Pauza.

GÉRARD

To on vás upozornil?

SOUDCE

On?

GÉRARD

Psychoanalytik? Nebo moje žena.

SOUDCE

Milý pane B., nejsme v režimu rodinného udavačství nebo lékařské špionáže, díky Bohu, žijeme v demokracii; máme ovšem různé miniaturizované elektronické prostředky...

GÉRARD

Něco jako telefonický odposlech?

SOUDCE

Řekněme radiofonický. Ale já nejsem technik, já se zabývám spisy, které dostanu na stůl.

GÉRARD

Co bude dál? Co teď mám dělat?

SOUDCE

Myslím, že by bylo rozumné, abyste požádal o radu svého advokáta. A o jeho přítomnost.

GÉRARD

Advokáta? Až tak?

SOUDCE

Máte na to právo.

GÉRARD

Dobře, já... já... Můžu teď odejít?

SOUDCE

Ale jakpak by ne. Ať se se mnou váš advokát co nejdříve spojí.

GÉRARD

Díky, díky pane soudce.

SOUDCE

No tak, však vás z té šlamastyky vytáhneme. Ještě poslední věc: mohl byste mi říct, abychom získali čas, jméno oběti?

scéna 4

u advokáta

ADVOKÁT

Musím vás upozornit, drahý pane B., že nejnovější výklad práva není našemu případu příznivý. Měl jste ten sen popřít.

GÉRARD

To jsem nevěděl, soudce mě popletl, přiznal jsem, že se mi zdají sny.

ADVOKÁT

Měl jste se se mnou nejdřív poradit.

GÉRARD

To jsem nevěděl. (*Pauza.*) Co se teď dá dělat, doktore?

ADVOKÁT

Bránit se.

GÉRARD

Jak?

ADVOKÁT

Postavit sen proti snu. Jako v osmašedesátém! Měl jste v poslední době, nebo i dřív, nějaký vysloveně pozitivní sen?

GÉRARD

Jako jak?

ADVOKÁT

No, co tak ve svých snech obvykle děláte, když zrovna nelikvidujete své blízké?

GÉRARD

Mám strach.

ADVOKÁT

Strach?

GÉRARD

Často jsem dítě, bloudím a někdo mě honí. Utíkám, schovávám se, jsem celý vyplašený.

ADVOKÁT

Netrpíte vy tak trochu komplemex vi... kopletem viny...

GÉRARD

Já?

ADVOKÁT

Zachoval jste se už někdy ušlechtilě?

GÉRARD

Ve snu?

ADVOKÁT

Ovšemže ve snu.

GÉRARD

Ušlechtilé, to nemyslím, to ne. Často bloudím v pyžamu, v kabátku od pyžama, metrem, na nadzemní lince. A nemůžu najít cestu domů.

ADVOKÁT

A máte platnou jízdenku!?

GÉRARD

Myslím, že ne.

ADVOKÁT

Nemá cenu jim poskytovat další důvody k šetření.

GÉRARD

Také mám občas erotické sny.

ADVOKÁT

S klasickou misionářskou penetrací¹ nebo je v tom spíše animální sado-masochistická perverze?

GÉRARD

No, spíš doteky a spojení, a ... a...

ADVOKÁT

Chápu, zločin a stres... Ale buďme prosím konkrétní.

GÉRARD

Ovšem, pane doktore.

ADVOKÁT

Nikdy jste se třeba nezachoval jako hrdina?

GÉRARD

Ve snu?

ADVOKÁT

Jistě, pochopitelně, ve snu.

GÉRARD

To ne, ale hrál jsem hrdiny, ušlechtilé... Hrál jsem například Sigismonda, znáte to, *Život je sen*.

ADVOKÁT

Život je sen?

GÉRARD

Ano.

ADVOKÁT

No, to snad ani moc nezdůrazňujte. Pokuste se nám raději snít něco, co by dokazovalo, že jste schopen lítosti, abychom byli schopni čelit jejich obžalobě z nelidskosti.

GÉRARD

Z nelidskosti?

ADVOKÁT

(věcně – zklidňuje ho). Z nelidskosti. Víte co, běžte domů, lehněte si do postele a ukažte nám nějaký pěkný pozitivní sen, aby ta jejich mašina dostala k luštění něco morálního. Teď už nemáte žádný důvod ke strachu.

GÉRARD

Ne, pane doktore.

ADVOKÁT

Nemáte náhodou chuť někoho zabít?

GÉRARD

Ve snu?

ADVOKÁT

Ve snu, ano, ve snu.

GÉRARD

Ne, pane doktore, myslím, že ne.

ADVOKÁT

Tak to musíme vyhrát. Dobrou noc.

GÉRARD

Díky. Dobrou noc, pane doktore.

ADVOKÁT

Mně se nikdy nic nezdá. Bude to dělat sedm tisíc franků, bez DPH.

GÉRARD

Bez DPH?

scéna 5

u Gérarda B. – pokoj

Oddechování spícího člověka.

ŽENA

Tak co?

GÉRARD

Jo.

ŽENA

Zdalo se ti něco?

GÉRARD

Jo.

ŽENA

A dobrý?

GÉRARD

Divný.

ŽENA

Jak divný, povídej.

GÉRARD

Jsem v kanceláři soudce, povídáme si.

ŽENA

O čem?

GÉRARD

O ničem, o pitomostech. A on se najednou zvedne, obejde psací stůl a sedne si mi na klín.

ŽENA
Ne?!

GÉRARD
Nemá kalhoty, je v minisukni.

ŽENA
Jako že holý hnáty?

GÉRARD
Jo. Mechanicky mu položím ruku na nohu, cítím chlupy, přejeďu mu po stehně rukou, proti srsti, a řeknu: „Taky sis moh ty hnáty oholit.“

ŽENA
Tys mu tykal?

GÉRARD
Jo. Měl na nich odporný černý chlupy.

Pauza.

ŽENA
Tohle nikomu nevykládej.

GÉRARD
To máš jedno, stejně jsem v hajzlu. Mají v tý svý podělaný mašině všechno.

ŽENA
Žádnou mašinu nemají.

GÉRARD
Soudce mi říkal, že mají.

ŽENA
Moc mu věříš... Chlap, kterej nosí v kanceláři minisukni!

GÉRARD
Ale ne, to byl můj sen, ve skutečnosti měl kalhoty.

ŽENA

Viděl jsi ho stát? (*Pauza.*) To ta tvoje první tě takhle rozhodila. Nemají žádnou mašinu, to neexistuje.

GÉRARD

Proč se mi zdají jenom blbosti nebo sprost'árny. No proč?

scéna 6

u advokáta

ADVOKÁT

Drahý pane B., právě se vracím ze soudu, vaše záležitost tam vyvolala pěkný rozruch!

GÉRARD

Vážně?

ADVOKÁT

Váš dnešní sen, chlupy na hnátě atd.

GÉRARD

A sakra, už?

ADVOKÁT

Muselo tam dojít k úniku informací, úřední tajemství bylo bezprecedentně porušeno. To zas museli ti kreténi z dešifrovacího kvákat v kantýně.

GÉRARD

To je ale skandál!

ADVOKÁT

Mně to povídejte! Ale nám to umožní žádat o zrušení žaloby.

GÉRARD

Myslíte, že to vyjde?

ADVOKÁT

To v žádném případě, v žádném případě. Poštval jste proti sobě soudce, kamaráde!

GÉRARD

Ale čím?

ADVOKÁT

„Čím?“ Vy jste si myslel, že vám za tu přezdívku, kterou jste mu přišil, poděkuje? „Chlupatá Hnáta“, myslíte si, že je to pro soudce dáreček? *(směje se.)* Je teď na soudu všem pro smích, nikdo už mu neřekne jinak než „Chlupatá Hnáta“.

GÉRARD

Ale já za nic nemůžu, to mi jen tak uklouzlo. Člověk není pánem svých snů, pane doktore...

ADVOKÁT

Jo, to jo, to je cesta, kdybychom mohli prokázat demenci...

GÉRARD

Demenci?

ADVOKÁT

No, nepřičetnost v okamžiku činu.

GÉRARD

Ale jakého činu?

ADVOKÁT

To už je pak jedno, dostanete se z toho s prstem v nose. Nějaké menší testy, nebo preventivní internace, spojená s hormonální léčbou a psychotropií, v nejhorším případě elektrošoky nebo lobotomie...

GÉRARD

Lobotomie?

ADVOKÁT

Částečná, aby se vyloučila recidiva agresivity. Mimochodem, jeden můj vzdělaný kolega mi naznačil něco o jistém Polonioví.

GÉRARD

Zase?

ADVOKÁT

Jak, zase?

GÉRARD

Soudce také mluvil o ...

ADVOKÁT

A vy jste mi nic neřekl?

GÉRARD

Co jsem měl říkat, zabíjím Polonia jako všichni Hamleti na světě, nic víc, nic míň.

ADVOKÁT

A vy mi tohle říkáte jen tak, beze stopy výčitek svědomí? Jde z vás strach, můj milý, strach.

GÉRARD

Ale já jen dělám to, co je napsáno.

ADVOKÁT

Poslouchal jsem rozkazy: to je váš způsob obhajoby! Jak myslíte, ale je mou povinností, milý B., vás varovat: to vždycky nefunguje: rememberg Norimberk!

GÉRARD

Prosím?

ADVOKÁT

No přece proces!

GÉRARD

Norimberský pro... ? Nevidím souvislost se svým případem.

ADVOKÁT

Zato soudce ho viděl.

GÉRARD

V čem?

ADVOKÁT

Nelidskost.

GÉRARD

Nelidskost?

Pauza.

ADVOKÁT

Tak co?

GÉRARD
Co, tak co?

ADVOKÁT
Nic neříkáte?

GÉRARD
Co mám říkat?

ADVOKÁT
Hájit se, můj milý, dokažte, že v sobě máte kus lidskosti. *(Pauza.)* No tak?

GÉRARD
To je těžké.

ADVOKÁT
Nic není zadarmo, aspoň se trochu snažte.

GÉRARD
Hm... Čtu noviny.

ADVOKÁT
Vy čtete noviny?

GÉRARD
A dívám se na televizi.

ADVOKÁT
A tím chcete dokázat, že v sobě máte lidskost?

GÉRARD
No ne... no... někdy pláču.

ADVOKÁT
Vy pláčete?

GÉRARD
Když si přečtu noviny, nebo se dívám na zprávy.

ADVOKÁT
O počasí?

GÉRARD

Ne, normální.

ADVOKÁT

No vida, dobře, bod pro vás.

GÉRARD

Díky, pane doktore.

ADVOKÁT

Pláčete veřejně?

GÉRARD

To zase ne...

ADVOKÁT

Měl byste plakat veřejně, nebo ještě lépe ve snu, nebo před notářem, aby ze soudního hlediska existoval nějaký důkaz. Zatím vám dám jednu dobrou radu: nějaký čas se vyhněte problematickým postavám, které vraždí nevinné, aniž by pociťovaly výčitky svědomí, s ubohou výmluvou, že je to tak napsané, ani se přesně neví kdy a kým... Svět se mění, milý B., je třeba se přizpůsobit. Ať si váš Hamlet pátrá po vraždě svého otce, proč ne, protože když se přesvědčí o vině svého... strýce, je to tak?

GÉRARD

A své matky...

ADVOKÁT

Ne, ne, jen žádná matka, nemluvme o matce!

GÉRARD

Ale tak je to napsané.

ADVOKÁT

Už zase!?! (*Pauza. Advokát začne znovu.*) Budeš ctít otce svého a matku svou, tak je to psáno, to je zákon, je jen jedna, matka!

GÉRARD

Promiňte, pane doktore, ale četl jste tu hru?

ADVOKÁT

Ne, ale viděl jsem biják. Ten Polijonus...

GÉRARD

(zdvořile) Polo, pane doktore.

ADVOKÁT

Co polo?

GÉRARD

Polonius.

ADVOKÁT

No tak polo. Je to ten tlust'och, co se potí za závěsem, ne? No, a není on taky tatínek té blondýnky, co nosí kytky ve vlasech?

GÉRARD

Ofélie.

ADVOKÁT

(podrážděně). „Ofélie“. Když to člověk viděl jednou, nemůže si pamatovat všechna křestní jména. Měli jsme s tou blondýnkou nějaké plotky?

GÉRARD

Kdo? Hamlet?

ADVOKÁT

Ne, ne, vy, vy!

GÉRARD

Ve snu?

ADVOKÁT

Ve snu, ovšemže ve snu!

Nafoukne tváře a vyčerpaně vydechne.

GÉRARD

Takže ve snu, no, asi ano.

ADVOKÁT

A s tou druhou, trochu při těle?

GÉRARD

S Gertrudou? To je moje matka, pane doktore.

ADVOKÁT

Cože?

GÉRARD

Hamletova matka, královna.

ADVOKÁT

Byly plotky?!

Pauza.

ADVOKÁT

(hrozivě) Musíte mi říct všechno! Takže Gertruda: Bylo něco?

GÉRARD

Víte, zákulisí, tréma, promiskuita... Znáte to...

ADVOKÁT

Ne, neznám. A už vůbec se vás neptám na toho půvabného mladého muže, nosí delší vlasy, hned na začátku, v noci...

GÉRARD

Horatio.

ADVOKÁT

(povytáhne levé obočí). Není on tak trochu... ?

GÉRARD

(v sebeobraně). Neznám se s ním víc než takové to Dobrý den, dobrou noc, je to malá role.

ADVOKÁT

A s ním...?

GÉRARD

(sklopí zrak). Ve snu...?

Dlouhé ticho.

ADVOKÁT

Já vás nesoudím, od toho jsou tu jiní. Každý má svou profesi. Žít se musí, já vím. Takže člověk se může i mstít, ale rozumně, bez zbytečného násilí. Nechme teď na chvíli zapichování Polionů. Stojíte před zraky zákona, B., vy, vaše

nejvlastnější já, a každé vaše gesto, každá vaše myšlenka, každý váš čin, budou zvaženy na veliké váze. A kdyby nedej bože miska nelidskosti převážila, nezmůžu pak nic už ani já.

GÉRARD

Ale já jsem podepsal smlouvu, musím říkat a dělat co je napsáno.

ADVOKÁT

To, můj milý zlatý...

GÉRARD

Zabiju Polonia, abych pomstil svého otce, protože si myslím, že je to můj strýc, můj nevlastní otec, tyran a milenec mé matky!

ADVOKÁT

Ale to není ani zdaleka jasné, dokonce ani vám. Každopádně dělejte co umíte, ale pokud usoudím, že nemám šanci vás z toho vytáhnout, jdu od toho. Já se nenechám odrovnat a srazit si koeficient.

GÉRARD

Co prosím?

ADVOKÁT

Aby mi kleslo procento úspěšnosti! - Jestli zjistím, že jste takový pitomec a neumíte jako všichni ostatní skrývat svou bytostnou nelidskost pod maskou dobroty a velkodušnosti, aspoň po dobu, co se justice hrabe ve vašich snech, dávám ruce pryč. A protože čtete noviny, musíte vědět, že práce nám nechybí.

GÉRARD

Ale kdo mě bude obhajovat?

ADVOKÁT

Třeba soudní koncipient. (*Plivne.*) Nebo nějaký mladý vlčák s vyceněnými tesáky a prázdným břichem, který se snaží udělat terno. Slyšel jsem něco o jistém Rosenkrantzovi.

GÉRARD

Myslíte toho od Guildensterna?

ADVOKÁT

Znáte je?

GÉRARD

No, jen tak...

ADVOKÁT
Prý dovedou prohrávat.

GÉRARD
To je pravda.

ADVOKÁT
Ale já ne.

Pauza.

GÉRARD
Přece mě v tom nenecháte, pane doktore.

ADVOKÁT
Máte štěstí, milý B.

GÉRARD
Vážně?

ADVOKÁT
Miluji divadlo, je to můj koníček.

GÉRARD
„Království za koníčka...“

ADVOKÁT
Prosím?

GÉRARD
(ihned opakuje). „Království za koně...“ chápete, doktore.

ADVOKÁT
Radím vám, abyste si nezahrával. Netahejte do toho ještě koně, dost na tom, že jste si proti sobě popudil soudce, na to nezapomínejte.

GÉRARD
Tak co mám dělat?

ADVOKÁT
Snažit se.

GÉRARD

Jak?

ADVOKÁT

Spát se zaťatými pěstmi.

GÉRARD

Dobře, pane doktore, díky, pane doktore.

ADVOKÁT

A dopřát nám nějaký sen, který by překypoval láskou k bližnímu, dobrotou a nevinností. A kdybyste navrch přidal ještě jedno nebo dvě denní vidění...

GÉRARD

Vidění?

ADVOKÁT

Milý brachu, pokud chcete, abychom se z toho dostali se ctí, musíte přestat troškařit.

GÉRARD

Pokusím se.

ADVOKÁT

Bylo by moc dobře, kdyby to vyšlo!

scéna 7

u Gérarda B.

ŽENA

Tak co?

GÉRARD

Tak nic.

ŽENA

Tím hůř.

GÉRARD

Jestli chceš něco vědět, tak mi jde Soudce po krku.

ŽENA

No to se povedlo! Nejdřív ti seděl na klíně, teď ti jde po krku!

GÉRARD

Je to snad moje chyba?

ŽENA

A čí? (*Pauza.*) Byla tu zas návštěva. Holá hnáta.

GÉRARD

Soudce?

ŽENA

Četnice.

GÉRARD

Co zas chtěla?

ŽENA

Podepsanou fotku, pro svou invalidní sestru.

GÉRARD

Tak jsi jí nějakou dala?

ŽENA

Na oplátku ti nechala tohle.

GÉRARD

Co je to zase za blbost.

ŽENA

Předvolání.

GÉRARD

Od soudce?

ŽENA

Od soudce.

GÉRARD

Ze dvačtyřicítky?

ŽENA
Ze dvačtyřicítky.

GÉRARD
Damned!

ŽENA
Kam zase jdeš?

GÉRARD
Spát. Nejspíš snít.

ŽENA
Tak zkus něco pozitivního.

GÉRARD
Tobě se to mluví.

ŽENA
Když se chce, tak to jde.

GÉRARD
A tobě se dneska v noci zdálo co?

ŽENA
Promiň, ale já v noci spím.

GÉRARD
Tobě se nikdy nic nezdá?

ŽENA
To se mi stávalo dřív.

GÉRARD
Kdy dřív?

ŽENA
Dřív.

GÉRARD
A co se ti zdávalo?

ŽENA
Mně?

GÉRARD
Jasně, že tobě!

ŽENA
Jednou se mi zdálo, že ti peru ponožky a že nejdou vyždímat.

GÉRARD
Proč?

ŽENA
Už nevím, byly tenké, a mýdlo, a voda, já už nevím.

GÉRARD
A dál?

ŽENA
Co dál?

GÉRARD
Přece to neskončilo jen tak?

ŽENA
Ne, ne, dala jsem je sušit. Jestli se nemůžeš udržet, tak radši sahej na stehna četníkovi!

GÉRARD
Myslíš?

ŽENA
Trochu jsme to probraly, na četníka je docela kultivovaná, chápe tyhle věci a ví, jak to chodí.

GÉRARD
Myslíš?

ŽENA
Hlavně přestaň všem tykat, jenom si přitížíš, znáš se.

GÉRARD
V naší profesi jsme zvyklí si všichni tykat.

ŽENA

Pěkná profese, to by mě zajímalo, kdo vás vychovával. A co pořád máš s tou postelí?

GÉRARD

Hledám ty jejich elektrody.

ŽENA

Už jsem je hledala.

GÉRARD

(vzteká se na postel) Kde jsi koupila tuhle pitomou postel? GPU² teď dělá matrace? Ukaž, potvoro, kde máš schovaný ty svinský dráty!

ŽENA

Nech toho! Ta postel je jediná věc, která zůstala po tvém otci.

GÉRARD

Po mém otci? „Dost bylo řečí o otci, madame, přestaňte lomit rukama, nebo vám zlomím srdce.“³

ŽENA

Panebože, on mi vyká, to je hrůza! Koupil ji na splátky, těsně před válkou, je to dánská postel, od Levitana.

GÉRARD

Trvanlivý nábytek? „Hle, klaté lože, jež nedovolí zapomenout.“

ŽENA

Na téhle posteli jsi byl počat.

GÉRARD

(se vrhne na lůžko). Podělaná dánská postel! *(pauza.)* Podej mi meč, můj meč, ať skončuji s tím postelionem!

ŽENA

Proboha!

GÉRARD

Tak! Tumáš! Píchni! „Dám dukát na to, že je tady krysa!“ Rovnou do špeku!

ŽENA

Co říkáš?

GÉRARD
Pracuju, ksakru!

ŽENA
Pěkná práce!

GÉRARD
Nemá čas na výčitky svědomí, jde to moc rychle. Tumáš! Pích!

ŽENA
Co to zas děláš?

GÉRARD
Vraždím nevlastního tchána!

ŽENA
Panebože!

GÉRARD
(čichá) Není tu něco shnilého? *(Čichá i pod postelí, pak se vztyčí a chytne ženu pod krkem.)* Řekni, to ty mě zrazuješ?

ŽENA
Já? Zbláznil ses?

GÉRARD
To tys mě práskla? Nebo psychoanalytik!?

ŽENA
Co s tím má co společného psychoanalytik?

GÉRARD
A co jsi zas vykládala četnici?

ŽENA
Já? Nic! To ona mi vykládala o svojí invalidní sestře! Říkala, že by pro ni bylo lepší, kdyby se vůbec nenarodila.

scéna 8
zkouška

*Pravděpodobně na posteli Gérarda B.
Gérard B. pod noční lampičkou.*

GÉRARD

„Snít, nebo bdít?“

ŽENA

(mimo jeviště, s obavou) Co to zas vykládá! Prosím tě nech toho, naháníš mi strach!

GÉRARD

To je otázka!

REŽISÉR

Počkej, moment, promiň, to jsi jako v kostýmu?

GÉRARD

Jo, dobřej, ne?

REŽISÉR

Trošku to připomíná pyžamo.

GÉRARD

To je košile made in Stratford on coton.

REŽISÉR

No, kdyby sis na to vzal župan...

GÉRARD

Vypadal bych jako strejc!

REŽISÉR

Tak dobře, dobře, uvidíme potom. Pardon, promiň, můžeme to vzít ještě jednou?

GÉRARD

„Snít, nebo bdít...“

REŽISÉR

Počkej, promiň, mám tam trochu problém s textem, říkám si... a jak nemám brejle... Kde mám do prdele brejle!

GÉRARD

Text? Ne, ne, to je dobře. „Snít, nebo bdít“, jo, žádná otázka, je to tak!

REŽISÉR

Tak jo, dobrý, tak ještě jednou, kvůli mně. Pardon, díky.

GÉRARD

„Snít, nebo bdít...“

REŽISÉR

Je to šíleně moderní, co?

GÉRARD

Můj kostým?

REŽISÉR

Ne, ten text. Zato z ducha mám trochu hrůzu, ty ne?

GÉRARD

Já ne, já mám hrůzu ze zavraždění Polonia. „Dám dukát na to, že je tady krysa“, to mi teda dělá problémy.

REŽISÉR

Fakt? Proč?

GÉRARD

Já to necítím.

REŽISÉR

Nekecej.

GÉRARD

Mně se to zdá takový, jak bych to řek, jako laciný, jo, já to prostě necítím.

REŽISÉR

A co si myslíš o Rosenkrantzovi a Guildensternovi?

GÉRARD

Dvě nuly, co by chtěly udělat velkou ránu.

REŽISÉR

A nebojíš se, že tím nahrajeme antisemitismu? Latentně je pořád tady!

GÉRARD

Tak jim změň jména.

REŽISÉR

To není blbej nápad, hele, tohle, změnit jim jména. A co s tím duchem?

GÉRARD

Bez ducha se neobejdeš.

REŽISÉR

Ale stejně je to kurevsky křehký.

GÉRARD

Duch ti nastartuje to pátrání, chápeš? Bez ducha tam nemáš tu detektivku. Ale bez Polonia...

REŽISÉR

Myslíš?

GÉRARD

Na Polonia ti každej sere.

REŽISÉR

Já ne. A co úcta k autorovi?

GÉRARD

Ve Filadelfii se hraje Hamlet bez Polonia.

REŽISÉR

Ve Filadelfii?

GÉRARD

Jo, v roce 1847, jeden Angličan, přední herec, Gerald B. ...

REŽISÉR

Gerald Bí?

GÉRARD

Jo, přesně tak, připluje do New Havenu, hraje tam Richarda III., Leara, pak Macbetha a oni mu, samozřejmě, nabídnou Hamleta. Tak to vezme, ale postava ho tak vcucne, že když dojde na „Dám dukát na to, že je tady krysa“, pích, probodne Polonia...

REŽISÉR

No, je to tak napsaný.

GÉRARD

Díky, to vím, jenomže on ho vážně oddělal. Opona jde dolů, policie, zatčení, proces, dostane deset let podmíněčně – soudce miloval divadlo, byl to jeho koníček. Gerald B. mění státy, hraje Monte-Crista, pak se usadí v Santa Fé, zase hraje Macbetha, Leara, pak Richarda III., ale nejde mu to, chybí tomu srdce. A tehdy ředitel odhalí jeho minulost. Čuje sukces a nabídne mu – hádej co?

REŽISÉR

Hamleta?

GÉRARD

Jo. Bí přijme, ale zase, i když si dal předsevzetí, popadne ho to a propíchně Polonia skrz závěs. Opona, soud, vězení, odsedí si patnáct let natvrdo v Alcatrazu. Za patnáct let se ocitne venku, na dlažbě, ve Filadelfii! Mezitím ten ředitel z New Havenu přišel na buben a potkají se u polévky pro chudé. Chce se znovu postavit na nohy, nastuduje Hamleta. Gala večer. Ale mají problémy s obsazením Polonia. Nejen že ta role není nic moc, a pro příběh naprosto zbytečná, ale všichni herci mají nahnáno. Konečně vyšťourají ve špitálu jednoho herce, kterýho doktoři už odepsali. Lístky se prodávají za cenu zlata. Nastal osudový večer. „Dám dukát na to, že je tady krysa“, pích, smrtelné ticho, nic se neděje, opona nepadá... Gerald B. po patnácti letech v Alcatrazu pochopil, co je to herecký paradox, ten odstup! Frustrovaný dav mručí hněvem, a když při děkovačce triumfálně přinášejí na nosítkách Polonia, vyždímala ho tubera, ale žije, vrhnou se diváci z parteru, zaslepení vztekem a zklamaným očekáváním na jeviště, dodělají Polonia, ukamenují Hamleta i ředitele kukátky, co si vypůjčili u šatny, lůza z bidýlka znásilní v zákulisí Ofélii i královnu a pověsí Fortimbrase za nohy na posledním tahu, vpravo, z pohledu režiséra...

REŽISÉR

Nekecej, to snad není pravda.

GÉRARD

Hysterie, kamaráde, hysterie.

REŽISÉR

Prosím tě; a jak to všechno víš?

GÉRARD

Mám kabelovku, často u ní spím. Takže poučení: v divadle, v televizi, v politice, nikdy nejít proti očekávání davu. Od těch dob, když se ve Filadelfii hraje Hamlet, škrtají Polonia, aby neživili marné naděje sadistických předplatitelů.

REŽISÉR

A funguje to?

GÉRARD

Mnohem líp! Zhutní to děj a je to víc krimi, chápeš, černý film.

REŽISÉR

O.K., děj se vůle Páně, škrtaám Polonia.

GÉRARD

Díky, kamaráde, díky.

REŽISÉR

Není za co. Aspoň ušetřím jednoho herce. Pokračujeme!

GÉRARD

„Snít, nebo bdít, to je otázka...“

scéna 9

Z přítmi se ozývá bolestný křik ženy.

Pak se ve světle loučí objeví svatební lůžko, ztrácející se v mlhách Elsinoru a vlající v poryvech severáku.

Muži a ženy běhají sem a tam. Jeden přináší vodu, jiný porodnické kleště, další pleny.

Gérard si zacpává uši, aby neslyšel křik. Výkřiky ještě zesílí.

Pak se ozve siréna. Výbuchy bomb, exploze. Vždycky, když hrozí nebezpečí, se všichni přítomní, s výjimkou rodící ženy a Gérarda B., schovají pod postel, aniž by se pokud možno přerušil dialog a akce.

GÉRARD

(snaží se zastavit jednoho probíhajícího) Co se to tu děje?

ÚČINKUJÍCÍ⁴

Tvá matka má bolesti.

GÉRARD

Kdo se má narodit?

ÚČINKUJÍCÍ

Přece ty! ty!

OSTATNÍ ÚČINKUJÍCÍ

- Jako kdyby to nevěděl.
- Jako kdyby spadnul s nebe!
- Neplet' se nám tu pod nohama!
- Překážíš.

GÉRARD

Promiňte...

ÚČINKUJÍCÍ

- Jde ven nohama napřed!
- Pupeční šňůra ho škrtí!
- Dusí se, je celý modrý!

MUŽ U LŮŽKA

(lamentuje). Gertrudo... Gertrudo...

GÉRARD

A kdo je tohle?

ÚČINKUJÍCÍ

Nestydíš se, způsobit matce takovou bolest, nevděčníku?

GÉRARD

Ale já za nic nemůžu!

ÚČINKUJÍCÍ

- To známe, to známe ... tuhle písničku...
- Vemte na něj kleště!

GÉRARD

Ne, ne, kleště ne, já se nechci narodit, nechci se narodit!

ÚČINKUJÍCÍ

Nedá se nic dělat! Jestli se nedostaneš ven, budeme tě muset rozčtvrtit v matčině lůně.

Bomby padají, žena křičí.

MUŽ U LŮŽKA

Ach, bože, jak trpí... Gertrudo... Gertrudo...

GÉRARD

Ten, co říká Gertrudo a brečí u postele, to je můj otec?

ÚČINKUJÍCÍ

Ne, to je tvůj strýc.

GÉRARD

Kdože?

ÚČINKUJÍCÍ

- Bratr tvého otce.
- Milenec tvé matky.

GÉRARD

Ale kde je můj otec?!

ÚČINKUJÍCÍ

- Tvůj otec je válečný dobrovolník.
- Je válka.

GÉRARD

A je mému otci podobný?

ÚČINKUJÍCÍ

Asi jako ty Herkulovi!

Všichni se smějí.

MUŽ U LŮŽKA

Gertrudo... Gertrudo...

ÚČINKUJÍCÍ

- Co říká doktor?
- Že dítě nelze zachránit.

GÉRARD

Sláva bohu!

ÚČINKUJÍCÍ

- Buď přežije královna, nebo princ následník.

- Zachraňte prince!

GÉRARD

Ne, ne, ne! Na jednom princí nesejde. Zachraňte královnu!

MUŽ U LŮŽKA/STRÝC

Obětujte dítě!

ÚČINKUJÍCÍ

- Aspoň budou mít Angličani míň práce!
- Kdyby bylo všeho tolik jako dětí...
- Jedno sem, nebo tam, množí se to den co den!
- Musí se to vyhazovat po tuctech!
- I tak je jich pořád moc!
- Vždyť tohle je ale bílé!
- Není, není, vždyť je modrý! Modrý je! Na smetiště s ním!

Gertruda křičí ještě hlasitěji.

- Ať je oddělají oba, jen ať už skončí ten řev! Jsou zprávy z fronty?!
- Generalissimus má parohy.

Strýc tasí meč a rozmáchne se jím.

GÉRARD

Co to dělá? Císařský řez?

ÚČINKUJÍCÍ

Tne do živého!

GÉRARD

Výborně!

STRÝC

(křičí). Když válka, tak válka!

Meč dopadne.

ÚČINKUJÍCÍ

- Přesekl šňůru! Přesekl pupeční šňůru!
- Zázrak! Hurá! Sláva!! Matka je zachráněna a dítě křičí!
- Tak koukej křičet!

Gérard křičí.

- Nahlas! Pořádně!

Gérard znovu zakřičí.

- Je schopné života! Dítě žije! Alelujá!

GÉRARD

Bůh mi buď svědkem, že já to nechtěl!

Padají bomby. Všichni ostatní jsou pod postelí. Gérard v náručí matky.

Závěsy postele jsou roztažené.

Tma a ticho.

REŽISÉR

Skvělý, fakt skvělý! Jo, takhle je to mnohem jasnější. A ta otázka je položená jasně!

GÉRARD

Otázka? Jaká otázka?

REŽISÉR

Otázka původu! Jestli je otcem strýc... Chápeš?!

GÉRARD

Ne.

REŽISÉR

(sleduje svou myšlenku). Dává to figuře úplně nový background! Kdyby vztah tvojí matky s otcovým bratrem začal už v době před tvým narozením, stal by se z tvého otce tvůj strýc, takže když ho pomstíš, staneš se otcovrahem. Chápeš?

GÉRARD

Ne, ne a ne! To je blbost, blbost, naprostá blbost!

REŽISÉR

Viděl jsem jeden thriller na ten způsob v telce.

GÉRARD

Nesouhlasím, nesouhlasím, otcovražda ne, už toho bylo dost!

REŽISÉR

Mimochodem, co ten tvůj soudce, je fajn?

GÉRARD
Můj soudce?

REŽISÉR
Jo, předvolal si mě.

GÉRARD
Jsi obžalovaný?

REŽISÉR
Ne, svědek.

GÉRARD
V jaké věci?

REŽISÉR
Ve tvojí!

GÉRARD
V mojí?

REŽISÉR
Chtějí vědět, jak se chováš v mých snech.

GÉRARD
Ve tvých snech? Já jsem ve tvých snech?

REŽISÉR
Někdy jo. Proč?

Krátká pauza.

GÉRARD
(*polohlasně*) A teď jsme ve tvém snu, nebo v mém?

scéna 10
před tribunálem

Například pokoj B.

SOUDCE

Z moci svého ctihodného úřadu žádám, aby mě výše jmenovaný Gérard B., váš klient, pane kolego⁵, napříště, a jednou provždy, vynechal ze svých nočních hanebností. Už toho bylo dost! V důsledku čehož, a to bez ohledu na ostatní články obžaloby, kterými jsou zločin nelidskosti, nadržování téže, vražda druhého stupně a prokazatelná obscénnost, mám to osobní potěšení mu navíc napařit urážku veřejného činitele. Táák! Co na to říká obhajoba?

ADVOKÁT

Jediné slovo: chlup!

Vzrušení v sále.

SOUDCE

(mocným hlasem). Ano, mám chlupaté nohy, mám chlupaté nohy! Můj otec je měl, má matka je měla a co? Každopádně je to lepší, než čapí stehno!

Krátká pauza.

ADVOKÁT

Cože!? Kdo vám řekl, že mám čapí stehna?

SOUDCE

Stehna jako párátko! Stvrzeno a podepsáno!

ADVOKÁT

Neberu vážně osobní útoky, které míří pod pás!

SOUDCE

Každému, co mu patří, příteli. Mám tady zprávu o jednom včerejším snu, chcete, abych vám ji přečetl?

ADVOKÁT

(Gérardovi B.) Co se vám zase zdálo?!

GÉRARD

Dneska nic, nic.

SOUDCE

Čtu, je to ještě čerstvé, teprve to vydali: „V parní lázni...!“

ŽENA

Tam nikdy nechodí!

SOUDCE

Ticho, nebo dám vyklidit soudní síň. „Soudce a advokát... - pořád čtu - ... nazí! nazí! vedou při o jistém zákonu tak úporně, že dojde na pěsti. Perou se jako trhovci, pokouším se je roztrhnout, když tu mě zarazí, jak tenká stehna má můj obhájce a hned mě napadne, že nebude mít dost síly na Fortimbrase a pomyslím si - pořád čtu - ... „hájit či nehájit“.

ADVOKÁT

Co je to za blábol?

GÉRARD

Já nevím.

ADVOKÁT

„Já nevím!“

GÉRARD

Asi chyba v zápisu.

SOUDCE

Pane obhájce, mohl byste požádat svého klienta...

GÉRARD

Ale já jsem tady, milý sudí, můžeš se mnou mluvit rovnou.

ADVOKÁT

Ne, ne! On bude mluvit na mne a já vám to budu tlumočit, to je zákon, mlčte!

SOUDCE

(pokračuje). Co dělal tuto noc ve zmíněné parní lázni, přesněji řečeno v sauně, s četníkem na klíně? ...

ADVOKÁT

Ne!? ...

SOUDCE

Tady to stojí černé na bílém!

ADVOKÁT

(Gérardovi B.). Vy jste neobhajitelný, člověče, neobhajitelný. Vaše hanebnosti neberou konce.

GÉRARD

Pane doktore, přísahám, na nic si nevzpomínám, na nic, spal jsem jako poleno, byl jsem hrozně utahaný.

ADVOKÁT

Takhle nevypadá aktivní obrana, milý zlatý! Četník nečetník, my dva stojíme v jednom šiku, jako v osmašedesátém! Měl jste mi říct všechno! Zvlášť co se týče četnictva.

SOUDCE

Předvolejte četníka Marii.

Četnice vstoupí, advokát hvízdne.

ADVOKÁT

Jo takhle! Chápu! Kdybyste mně posadili na každé koleno jednoho takového, pára nepára, neřeknu ne! Oj, oj, oj!

SOUDCE

Klid! Četníku, poznáváte zde přítomného obžalovaného?

ČETNICE

Herce Gérarda B.?

SOUDCE

Konkrétně Gérarda B., herce.

ČETNICE

Poznávám ho přesně, protože jsem ho jednou letmo zahlédla v televizi a jednou živě na prahu jeho bytu.

SOUDCE

Mohla byste to rozvést?

ČETNICE

Navštívila jsem jeho bydliště dvakrát, s úderem poledne.

GÉRARD

Lže! Bylo osm!

ČETNICE

Bylo poledne. Gérard B., v úmyslu omluvit své nedbalé oblečení a nadměrný spánek, tvrdil, že je osm hodin, ale na Saint-Sulpice zvonilo poledne.

GÉRARD

Lhářko!

ČETNICE

Jsem pod přísahou, polib mi prdel!

ŽENA

To je ale potvora, přijde si po ránu, holý hnáty, vrtí panímandou, škemrá o foto s podpisem...

ČETNICE

Ne pro sebe, pro sestru...

ŽENA

... a tady nám bude hrát hotovou Ofélii!

GÉRARD

(zpívá si) Kašlu na četníky i na soudní stolicí.

SOUDCE

Pane obhájce, připomeňte svému klientovi, aby zachovával alespoň minimum respektu vůči správním a soudním orgánům.

ADVOKÁT

(aniž by spustil oči z četnice). A jakým orgánům! Elitním! Elitním!

SOUDCE

Dál, četníku, dál! Soud neví, kde mu hlava stojí...

ČETNICE

Tak tedy, v souladu s předpisy jsem podvkrát navštívila bydliště zde přítomného obžalovaného gérarda B. a podvkrát mi bylo odpovězeno, že spí.

SOUDCE A ZŘÍZENEC

(společně). V poledne!?

ČETNICE

Trvajíc na svém oprávnění, pokročilé hodině a neodkladnosti návštěvy, dosáhla jsem v prvním případě toho, že se Gérard B. dostavil osobně, abych mu předat předvolání do vlastních rukou, jak se sluší a patří.

SOUDCE

Jak se k vám choval?

ČETNICE

(v rozpacích). Obhrouble, pane soudce.

SOUDCE

V jakém smyslu!

ČETNICE

(v rozpacích). Měl poznámky k mé sukni.

SOUDCE

Zapisujte. Shrnutí: ještě v poledne spal.

ČETNICE

V obou případech.

ZŘÍZENEC

Neuvěřitelné.

ČETNICE

A byl nedbale oblečen...

SOUDCE

Stejně jako nyní?

GÉRARD

To je můj divadelní kostým! Stratford on coton.

SOUDCE

Nechte promluvit svědka.

GÉRARD

Svědék lže. Svědek je Němec.

ADVOKÁT

Pod přísahou by nelhal!

GÉRARD

Ti, co mi sebrali otce, byli také pod přísahou.

ADVOKÁT

Tady se nemluví o vašem otci.

GÉRARD

Ale ano, já, já, já o něm mluvím!

ŽENA

Tamti aspoň měli kalhoty!

SOUDCE

Promiňte, má tomu snad soud rozumět tak, že by obžalovaný chtěl konečně upřesnit, v jakém občanskoprávním vztahu se nachází vůči své oběti?

GÉRARD

Jaké oběti?

ADVOKÁT

Naprostá absence pudu sebezáchovy.

GÉRARD

Co navrhuje pan obhájce?

ADVOKÁT

Odmítnout svědka. Podívejte se na ni. (*Skutečně, četnice se, jakoby nevědomky, před očima proměňuje v Ofélii.*) Je to jasné, to ona se vám v té páře vnutila na klín, násilím.

ŽENA

A ty si to rád necháš líbit.

GÉRARD

(*nahlas*). V žádné páře jsem, do prdele, nebyl!

SOUDCE

Četníku, dokončete to, prosím.

ČETNICE

Podruhé, když jsem opět s úderem poledne doručovala obsílku, mě jistá velice vulgární osoba...

ŽENA

Sama jsi vulgární! Couro!

SOUDCE

Ale no tak, mezi příslušnicemi křehkého pohlaví...

ŽENA

Mám si to snad nechat líbit? Od coury, která má koudel u prdele a švába na mozku!?

SOUDCE

Ticho, nebo dám ejakulovat sál...

Krátká pauza.

Tak, teď si to shrneme a popravíme... totiž opra... opra! (*Směje se.*) Čtěte!

ZŘÍZENEC

(*čte*). Nelidskost, urážka soudu, napadení svědků a orgánů, vražda druhého stupně...

ADVOKÁT

Protestuji proti druhému stupni.

SOUDCE

Když na tom trváte.

ADVOKÁT

Ovšemže trvám! A to je teprve začátek. Nenechám pošpinit svůj talár.

ČETNICE

Bylo by možno doplnit: „válí se až do poledne v posteli“?

ZŘÍZENEC

Pánové! Pánové! Obžalovaný usnul.

ŽENA

To ho tak vyčerpala ta sauna.

Ticho.

SOUDCE

(*tiše do tmy*) Už zase sní. Tentokrát nám neunikne...

scéna 11

Tma, ticho, pak tam-tam, pak hlas ze tmy.

HLAS SOUDCE

Co je to?

ADVOKÁT

Afrika?

ŽENA

Panebože!

SOUDCE

Ticho!

ŽENA

Nikdy tam nebyl.

Objeví se Afrika, fauna a flóra, na způsob Bibi Fricotina⁶, pokleslého Hollywoodu.

Režisér a Gérard B., oba oblečeni jako cestovatelé, čelí hrdce Pygmejů s kostí v nose.

Tam-tamy burácejí, Pygmejové tančí na návsi a režisér velí Gérardovi.

REŽISÉR

(pokouší se překřičet tam-tamy). Zeptej se jich, kdo zabil tvého otce!

GÉRARD

Cože?

REŽISÉR

Zeptej se jich, kdo zabil tvého otce!

GÉRARD

(snaživě) Kdo zabil mého otce?

REŽISÉR

Líp, ksakru, s přesvědčením!

GÉRARD

(s přesvědčením) Kdo zabil mého otce?

JEDEN Z PYGMEJŮ

(překládá ostatním) Ouklaki oki oki naa oki?

Všichni propuknou v řehot.

REŽISÉR

Co je jim tak k smíchu?

GÉRARD

To „kdo zabil mého otce“.

Režisér nechápe.

Nemají ve svém jazyce přivlastňovací zájmena.

REŽISÉR

Jak přivlastňovací zájmena?

GÉRARD

Neznají „můj“ otec, „tvá“ matka, „moje“ sestra, „můj“ bratr, nic takového nemají. Dokonce ani gramatiku nemají!

Pygmejové se smějí čím dál tím víc.

REŽISÉR

Ani gramatiku? ... Vezmi si je na mušku!

GÉRARD

Cože?

REŽISÉR

Zamiř na ně!

Gérard míří na Pygmeje puškou a ptá se.

GÉRARD

Proč dávají do kotle tak málo zeleniny?

REŽISÉR

Přestaň se ptát na blbosti a zeptej se jich ještě jednou!

GÉRARD
Na co?

REŽISÉR
Kdo zabil mého otce! A jestli se zase budou smát, vystřel!

GÉRARD
Já?

REŽISÉR
Jo, ty. A přestaň už diskutovat! Tak dělej! Dělej! „Kdo zabil mého otce?“

GÉRARD
(snaživě). Kdo zabil jeho otce?

REŽISÉR
Ne jeho! Mého! Tvého! A přesvědčivě, do prdele! Přesvědčivě!

GÉRARD
(přesvědčivě). Kdo zabil mého otce?

PYGMEJ
(ostatním, snaží se udržet vážnost). *Oukla ki ki ki ki maaagoni!*

Znovu vybuchnou smíchy. Pláčou, válejí se po zemi a třepou nohama. Gérard konstatuje.

GÉRARD
To „můj otec“ je rozesmává.

REŽISÉR
Vystřel! Střílej!

GÉRARD
(velice „služebně“). To je rozkaz?

REŽISÉR
To je rozkaz!

*Výstřel, smích pokračuje...
Do toho křičí Soudce.*

SOUDCE

Dost! Dost! Slitování! Vzduch! Já se dusím! To je nesnesitelné, to je hanebnost!
Probud'te tu zrůdu!

Soudce je celý zpocený, rozčilený, bez sebe.

*Afrika mizí i s režisérem a advokát třese Gérardem, který se s leknutím
probouzí.*

Gérard neví kde je, ale ještě se cítí jako cestovatel.

GÉRARD

Co je? Co je?

ADVOKÁT

(potichu). Co jste to zase vyváděl v té Francouzské rovníkové Africe?

GÉRARD

Kdo? Já?

SOUDCE

(slavnostně, s prstem napřaženým proti Gérardovi B.). Gérarde B., závažně jsi
napadl gramatiku.

GÉRARD

Já?

SOUDCE

Přivlastňovací zájmena existují všude! Všude! Popírat je, znamená podkopávat
samotné základy...

GÉRARD

Já nepodkopávám, to divoši!

SOUDCE

„Divoši?“ Vy říkáte „divoši“?! Na prahu třetího tisíciletí „divoši“!? To je
slovník nejvulgárnějšího neokolonialismu! Naučte se, vy zrůdo, že na Elsinoru,
stejně jako všude jinde, zákon trestá podněcování rasové nenávisti! Hanba!
Hanba! Hanba vám a vám podobným! „Divoši“!

Soudce zmizí.

GÉRARD

(ztrápený). Já a rasista? Já? Se svým původem, se svou aktivitou...

ADVOKÁT

(ho přeruší) Třesky plesky! Vaše sny, to je pravda, jedině vaše sny! Zbytek je jen póza, maska, propaganda!

GÉRARD

Přisahám vám při...

ADVOKÁT

Už se netrapte. Chlupatá Hnáta sice pouští hrůzu, ale ve skutečnosti na to kašle. Co se tváříte tak ztrápeně.

GÉRARD

(polohlasně). Pane doktore...

ADVOKÁT

Co ještě? Lynčoval jste někdy nad ránem v Alabamě černocho?

GÉRARD

Co když jsem se jen ocitnul ve snu někoho jiného?

ADVOKÁT

Vy se skrýváte v cizích snech?

GÉRARD

To ne, ale protože tenhle sen nemá nic společného s podstatou případu...

ADVOKÁT

Nemá nic společného? „Kdo zabil mého otce“ nemá nic společného?!

Gérard B. sebou trhne.

ADVOKÁT

(polohlasně). Co je zase s vámi?

GÉRARD

(stejně). Nic jen...

ADVOKÁT

Tak co je!

GÉRARD

Alabama.

ADVOKÁT
Alabama?

GÉRARD
(*s obtížemi*). Poprvé, co jsem... co...

ADVOKÁT
Co, co?

GÉRARD
Co jsem evakuo... totiž ejakulo...

ADVOKÁT
V Alabamě?

GÉRARD
Ve snu. Byl jsem zlý otrokář a znásilnil jsem černou dívku, na studni. Nejdřív jsem ji zbičoval.

Skrývá si tvář.

ADVOKÁT
V kolika letech?

GÉRARD
V jedenácti, dvanácti.

ADVOKÁT
A dívka?

GÉRARD
Také tak.

ADVOKÁT
Klobouk dolů! Jaká byla?

GÉRARD
Kdo?

ADVOKÁT
Ta malička na studni.

GÉRARD

Pane doktore!

ADVOKÁT

I když nosíme tuhle róbu, nejsme o nic míň muži!

Gérard se odvrátí, vejde Žena v noční róbě. Zoufale lomí rukama.

ŽENA

Já už nevím, co s ním. Dělá mi starosti.

ADVOKÁT

(bere ji do náručí). No tak, no tak, Gertrudo, přítelkyně má...

ŽENA

Jak zavře oči, mám strach! A teď ještě ta Afrika! ...

Advokát a žena zmizí v objetí na lůžku.

Gérard je osamělý, vytřeštěný, znechucený.

Náhle se vztyčí a s napřaženou pěstí křičí...

GÉRARD

Bratři ve snu, naše sny se obracejí proti nám! Přestaňme snít! Vyhlášuji generální stávkou za svobodu snění!

Advokát a žena se přestanou objímat, vrhnou se na Gérarda a polštářem dusí jeho křik a zpěv.

scéna 12

Advokát a žena vlečou Gérarda B. v šortkách a v košili s krátkými rukávy před soudce a zřízence. Gérard B. je pokorný, vypadá jako žáček před páterem jezuitou.

GÉRARD

(naznačí pukrle). Pane vrchní soudče, ve snaze získat si shovívavost soudu přicházím sám a z vlastní vůle vypovídat před tento slohutný tribunál o svém posledním snu.

SOUDCE

Soud je jedno ucho, vy dobytku.

GÉRARD

(pokrytecky). Jsem na cestách. I když jsem ještě mladý, celník po mně chce doklady. Říkám mu, že v pyžamu nikdy doklady nenosím. Rázným gestem mi naznačí, abych tedy pokračoval. Nesmím zůstat v území nikoho, musím si vybrat mezi pamětí a zapomněním. Zamířím k hranicím Zapomnění, které se mi zdá být docela pěknou zemí. Bohužel, nepřijímají tam syny vyhnanců bez dokladů. Zamířím tedy, nerad, k Paměti. Na nápisu nad bránou čtu: „Vy, kteří vstupujete, zanechte všech nadějí.“

Ticho.

SOUDCE

(nahlédne do svého spisu). Zajímavé.

GÉRARD

Že?

Advokát a žena, kteří stojí v přítmi scény, si gratulují.

SOUDCE

(pokračuje). Ale příliš smysluplné, než aby to bylo pravdivé. Tento sen nebyl ani zaznamenán, ani dešifrován.

GÉRARD

Opravdu?

SOUDCE

A na zprávě o vaší včerejší noci je poznámka: „Nic.“

GÉRARD

Nic?

SOUDCE

Vám se to nezdálo.

GÉRARD

Ne. Včera večer jsem si vzal tabletku revulsongu.⁷

SOUDCE

Abyste spal?

GÉRARD

Aby se mi nic nezdálo.

SOUDCE

Falešné svědectví, matení důkazů, podvody všeho druhu, jste důstojný syn svého otce; trojnásobná nula. Zasedání je skončeno.

Zazvoní zvoncem.

Tma.

Přejde Ofélie s květy ve vlasech.

scéna 13

Spíše tušíme než vidíme pokoj, solidní mateřskou postel ze čtyřicátých let, u postele kolébka s modrým povlečením.

Ticho. Klid a mír, nebo strach a hrůza.

Pohyb na posteli. V kolébce klid.

Úpění v posteli.

Z kolébky se ozve jasný a silný hlas Gérarda.

GÉRARD

Maminko! Maminko!

Ticho, pak prázdný hlas ženy z mateřské postele.

ŽENA

Drahoušku?

GÉRARD

Maminko, Ofélie...

ŽENA

Ano?

GÉRARD

Ona mě otravuje.

ŽENA

Ale ne.

GÉRARD

Ona se na mě pořád lepí.

ŽENA

Je tak roztomilá.

GÉRARD

Pořád si se mnou chce hrát.

ŽENA

Protože tě má ráda. Spinkej.

GÉRARD

Já nechci, aby mě měla ráda.

ŽENA

Spi.

GÉRARD

Já si nechci hrát na panenku!

ŽENA

Hezké sny.

GÉRARD

Já si nechci hrát na doktora.

ŽENA

Spi!

Ticho.

GÉRARD

Mami!

ŽENA

Co ještě?

GÉRARD

Můžu k tobě do postýlky?

ŽENA

Ne, ne, už koukej spát.

Ticho.

GÉRARD

Mami!

ŽENA
Anooo?

GÉRARD
Já se bojím.

ŽENA
Čeho? Takový velký princ!

Směje se.

GÉRARD
Mami!

ŽENA
Anooo?

GÉRARD
Proč si Ofélie pořád dává květy do vlasů?

ŽENA
Aby vypadala hezky, srdíčko, spinkej.

GÉRARD
Vypadá hnusně.

ŽENA
Spi.

GÉRARD
Mami!

MUŽSKÝ HLAS
(*vycházející z manželské postele*). Ten se naotravuje!

GÉRARD
(*naléhavě*). Mami, proč pořád chceš, abych říkal strýčkovi tatínku!?

Ticho, pak.

MUŽSKÝ HLAS
Má drahá, moc ho rozmazlujete, a to mu škodí.

ŽENA

Mateřská láska nikdy neškodí.

Muž krátce a vulgárně zanadává.

Ticho, pak konečně:

MUŽSKÝ HLAS

Nejlepší by bylo poslat ho do penzionátu v Anglii.

ŽENA

Samotného?

MUŽSKÝ HLAS

Malý Rosenkrantz i Guildenstern tam prospívají.

ŽENA

To je něco jiného, těm nezbývalo nic jiného než změnit si jméno, nebo vzduch.

Pauza.

GÉRARD

Já do Anglie nepůjdu.

MUŽSKÝ HLAS

Ten mi pije krev!

GÉRARD

Stejně nepůjdu.

ŽENA

Tak už spinkej.

GÉRARD

Mami!

ŽENA

Ano?

GÉRARD

Zazpívej mi něco.

Pauza.

Pak se muž zvedne, bere svůj polštář, korunu a žezlo do podpaží a opouští postel i pokoj dlouhými kroky, zakrýváje svou nahotu tunikou.

ŽENA

Kam jdeš?

MUŽ

Spát do trůnního sálu, když dovolíš!

Potom, když žena začne zpívat ...

ŽENA

Tatínku náš...

... Gérard vyklouzne z kolébky, vklouzne do postele své matky a je v sedmém nebi.

Tatínku náš, prý svátek dnes máš

Maminka říká, že nejsi už náš

Korunku z kvítí tobě udělám

A na srdíčko pak věnec ti dám

Ach tatínku, tatínku, tatínečku náš...

Ticho.

GÉRARD

Maminko!

ŽENA

Co ještě?

GÉRARD

Proč je taková tma?

ŽENA

Je zákaz vycházení.

GÉRARD

Co se dělá při zákazu vycházení?

ŽENA

Pláče se a naříká.

GÉRARD

Maminko!

ŽENA
Anooo?

GÉRARD
Mně ztvdlo čůrání!

ŽENA
(*křičí*) Tak dost! Mlčet a spát!

Gérard zadržuje dech a slzy, zatímco žena náhle opouští postel, nejspíš proto, aby se přidala ke králi v trůnním sále.

scéna 13 a

*Ještě stále přišerí, pokoj, postel a u postele kolébka.
Ticho.
Klepání na dveře.
Ticho.
Nové bušení na dveře. V úderech je něco panovačného.
Zase ticho. Nic se nepohne.
Náhle se rozlétne spodní výplň dveří. Objeví se holínka. A pak spíš vytušíme než uvidíme četníci, jak se protahuje vyraženou výplní, následována diskrétními pány v baretech.
Hrozivě obklopí lůžko a kolébku.*

scéna 14

GÉRARD
Tak a je se mnou ámen!

ADVOKÁT
Co je to za řeči?

GÉRARD
Je se mnou konec, naprostý konec.

ADVOKÁT
Proč zase?!

GÉRARD

Našli tělo.

ADVOKÁT
Tělo?

GÉRARD
Tělo.

ADVOKÁT
Kdo ho našel?

GÉRARD
Soudce a četnice. Při domovní prohlídce.

ADVOKÁT
Kdy?

GÉRARD
Dneska v noci.

ADVOKÁT
To je vyloučené, domovní prohlídka v noci, to je protizákonné!

GÉRARD
I ve snu?

ADVOKÁT
To musíme prozkoumat. Prohlídka se konala ve vašem bydlišti?

GÉRARD
Ne, totiž ano, vlastně...

ADVOKÁT
Upřesněte to!

GÉRARD
Bylo to moje bydliště, když jsem byl malý.

ADVOKÁT
Teď už tam nebydlíte?

GÉRARD
Ve snu se mi to někdy stává.

ADVOKÁT
A jinak?

GÉRARD
Ne, moje bydliště je zbourané.

ADVOKÁT
Aby se ukrylo tělo?

GÉRARD
To ne! V rámci nové výstavby.

ADVOKÁT
Investoval jste do ní?

GÉRARD
Cože?

ADVOKÁT
Chyba. Já investuji výhradně do nemovitostí. No nic, pojďme dál, každopádně jsou tu předpisy.

GÉRARD
Takže: četnice, soudní zřízenec, režisér a soudce ve skotské sukni prohledávají byt, já se schovávám pod peřinkou, aby mě neviděli, jsem ještě v kolébce.

ADVOKÁT
Jak se dostali dovnitř?

GÉRARD
Četnice vyrazila dveře podpatkem.

ADVOKÁT
Naprostá klasika. Tomu se nedá nic vytknout. Pokračujte.

GÉRARD
Vystrčím nos zpod peřinky, dávám přitom pozor, abych nerozhýbal chrastítka a vidím – hrůza, hrůza, hrůza! - že za zády soudce se jedna skříň, která byla na konci války odsouzena ...

ADVOKÁT
Které války?

GÉRARD

Pro mne, pane doktore, byla jen jedna...

ADVOKÁT

První.

GÉRARD

Druhá!

ADVOKÁT

Já mám radši tu 1914 až 18. – Takže ta skříň byla odsouzena kvůli černému obchodu nebo kvůli kolaboraci?

GÉRARD

Ne, to ne, všechny práce platil strýc. To on přemluvil matku, to on odsoudil k zániku všechny skříně z našeho salonu!

ADVOKÁT

Jaká obvinění byla proti uvedeným skříním vznesena?

GÉRARD

Že se tapety na rozích dveří rozdírají a vypadá to pak ošuntěle.

ADVOKÁT

To souhlasí.

GÉRARD

A vtom za soudcovými zády zahlédnu, jak se tapeta trhá, dveře povolují a objeví se paže.

ADVOKÁT

Paže?

GÉRARD

V pyžamu model Stratford nad Rýnem, jako mám já.

ADVOKÁT

Tedy pruhovaném. Spatřil soudce paži?

GÉRARD

Ne, ale ten pitomec můj režisér začal křičet: „Duch! Duch!“

ADVOKÁT
Duch?

GÉRARD
Ano, byl to duch.

ADVOKÁT
Jaký duch?

GÉRARD
Duch mého otce, pane doktore.

ADVOKÁT
Jste si tím jist?

GÉRARD
Naprosto. Můj režisér taky.

ADVOKÁT
Co po vás chtěl?

GÉRARD
Režisér?

ADVOKÁT
Ne, duch.

GÉRARD
Pomstu!

ADVOKÁT
Pomstu? Po kom přesně žádal pomstu?!

GÉRARD
Po svém synovi.

ADVOKÁT
Po synovi?

GÉRARD
Ale synové nevědí, jak se zachovat a kým začít.

ADVOKÁT

Co začít?

GÉRARD

Najednou mají pocit pi... pocit vici...

ADVOKÁT

Kdo?

GÉRARD

Synové.

ADVOKÁT

Synové?

GÉRARD

A stávají se z nich špatní otcové.

ADVOKÁT

Víte co? Nechte to být! Případ je uzavřen, soudní proces bude odložen pro nedostatek důkazů.

GÉRARD

A co kdybych četníci rozbil hubu?

ADVOKÁT

Ne, ne!

GÉRARD

Rozbila mi dveře.

ADVOKÁT

Co četník dělá

Dobře dělá

Jak chce to vlast

Tot' pro něj slast

Zákon a řád

poslouchá rád.

GÉRARD

Na čí straně je právo?!

ADVOKÁT

Zapomeňte na to.

GÉRARD

(opakuje). Na čí straně je právo?!

ADVOKÁT

Znáte to, jedny rozbité dveře...

GÉRARD

Vím, vím, jedny rozbité dveře jaro nedělají, díky.

ADVOKÁT

Tu záležitost už odložili.

GÉRARD

Já ne.

ADVOKÁT

Vzdají to.

GÉRARD

Já ne.

ADVOKÁT

Tady se omlouvají, že už to víckrát neudělají.

GÉRARD

Kašlu jim na to. A duch taky.

ADVOKÁT

Našli ducha, budiž. Připusťme, že ten duch je otcovského původu. Vy nemůžete být v žádném případě vrahem, protože objev řečeného ducha spadá do doby, kdy jste ležel v kolébce. Jakmile bude zpráva o tomto snu dešifrována, potvrdí se to. Zvládneme to s prstem v nose.

GÉRARD

A nelidskost? Byl obětí nelidskosti!

ADVOKÁT

Nebud'te pomstychtivý.

GÉRARD

A nestává se syn, který dovolí, aby bylo otcovo tělo ukryto za kytíčkované tapety, aby byl jeho popel rozfoukán do všech koutů světa, aby jeho otec nebyl pomstěn, nestává se takový syn spoluviníkem zločinu nelidskosti?

ADVOKÁT

Můj milý B., to je zločin, který páchají všichni.

GÉRARD

Myslíte?

ADVOKÁT

Skříně republiky praskají ve švech pod nápořem nepomstěných mrtvol všeho druhu; a květinové záhony jakbysmet. A když už jsme u těch kriminálních snů... *(pokračuje potichu)* zmáčknul jsem jednoho hajzla dešifrátoru a získal jsem kopii zprávy o snu, který měl soudce ještě jako puberťák na vojně.

GÉRARD

No a?

ADVOKÁT

Hlubinná vyšinutost, fatální obscénnost, totální absence občanského uvědomění a morálního citu. Rimbaud je vedle něj snůška ctností! ⁸A navíc měl čtyřadvacet syntaktických chyb v maturitní písence!

GÉRARD

Ne! A proč si tak zasedl právě na mě!

ADVOKÁT

Bohužel, neznalost gramatiky dělá člověka hluchým, spravedlnost slepým...

GÉRARD

Co budeme dělat, doktore?

ADVOKÁT

Můžeme jít spát dál. Myslím, že naše věc je na dobré cestě. A jestli nám Chlupatá Hnáta bude házet klacky pod nohy, připomenu mu pár detailů z mládí, navíc jistou vdovu Poignetovou z posádky, a napařím mu zmatečnost a vměšování, dva mateřské prsy mé soudní praxe.

GÉRARD

Pane doktore?

ADVOKÁT

Ano, můj malý B.?

GÉRARD

Proč jsme spolu v mé posteli?

ADVOKÁT

Musím bdít nad vašimi sny, můj velký B.

GÉRARD

Ztratil jsem chrastítko.

ADVOKÁT

Zbožňuji děti, mé maličké B.

GÉRARD

Moje chrastítko!

ADVOKÁT

Spinkej Gerardíčku, spinkej maličký, spinkej broučku.

Ukolébavka.

Tma.

Z jedné skříně vystoupí nahý, téměř průsvitný muž, který se tu pohybuje jako doma, až konečně jeho křehká silueta zmizí v temnotě jiné skříně.

GÉRARD

(mumlá ze své postele) Cože? Duch mého otce bloudí ve skříních mého dětství?
Že by to všechno nebylo pohřbené pod popelem a prachem?

scéna 15

Gérardův pokoj

Uprostřed hluboké temné noci.

Naprosté ticho, potom šeptající ženský hlas.

ŽENA

Gérarde?

GÉRARD

Ano?

ŽENA

Spíš?

GÉRARD

Ano.

ŽENA

Já také.... Víš co?

GÉRARD

Co?

ŽENA

Mně se něco zdá.

GÉRARD

Tobě se něco zdá?

ŽENA

Jo.

GÉRARD

No a?

ŽENA

Hrůza! Hrůza!

Ticho.

Pak Gérard šeptá.

GÉRARD

Jsem v tom snu?

ŽENA

Ano, a ...

GÉRARD

(prudce ji přeruší). Mlč! Mlč!

Krátké ticho, pak hlas ženy.

ŽENA

Ty si myslíš, že ...

GÉRARD
(jedním dechem). Jasně!

ŽENA
Panebože! Já také?

GÉRARD
Všichni! Všichni!

Ticho, pak.

No tak co?

ŽENA
Co, co?

GÉRARD
Co dělám?

ŽENA
Kde?

GÉRARD
V tom tvém snu. (Pauza. Rozsvítí noční lampičku, zamíří ji na obličej ženy a křičí.) Co dělám?

ŽENA
Stojíš před hromadou a ...

Zarazí se.

GÉRARD
Před hromadou čeho?

ŽENA
Stojíš před hromadou těl a pózuješ.

GÉRARD
Já? *(Pauza.)* Jsem v civilu, nebo ... ?

ŽENA
Nevím, zavírám oči.

GÉRARD

Ty ve snu zavíráš oči?

ŽENA

Je to hrůza. Oni jsou tak... A ty se usmíváš do aparátu, jako by se nic nedělo.

Vzlyká.

Pauza.

Gérard zhasne světlo, pak:

GÉRARD

Proč sníš proti mně!?

ŽENA

Já?

GÉRARD

Proč mě pořád ničíš, dokonce i ve snu?

Chytne ji pod krkem a křičí.

No? Proč?

ŽENA

(křičí). Gérarde! Gérarde! vstávej!

Gérard na posteli, sám. Světlo.

Různé reálné zvuky. Hluk dopravy v pozadí, blíže nějaké práce, ještě blíže vysavač a rádio jako kulisa.

Gérarde!

GÉRARD

Maminko!

ŽENA

Proč mi říkáš maminko!?

GÉRARD

Co je to za rámus, mami?

ŽENA

Přestaň mi říkat mami, prosím tě!

GÉRARD
Co je to za rámus?

ŽENA
Vysavač.

GÉRARD
Ne, ne, co je to za rány?

ŽENA
Demolice.

GÉRARD
Cože?

ŽENA
Bourají vedlejší dům. Vstávej!

GÉRARD
(potichu, s úzkostí). Maminko, zabili jsme někoho?

ŽENA
Cože?

GÉRARD
Někoho jsme zabili?

ŽENA
Lidi mají radši nové domy, to je všechno.

GÉRARD
Schovali jsme dobře tělo?

ŽENA
Musíš pořádně artikulovat!

GÉRARD
Tělo se musí dobře schovat.

Žena se objeví.

ŽENA

Nic neslyším.

GÉRARD
Jsem lidský?

ŽENA
Budeš vstávat!?

GÉRARD
Před lidstvem je třeba skrývat jeho nelidskost, protože jinak by to s lidstvem bylo k nese... sese...seno... nose...

Oddechuje.

ŽENA
Prosím tě, můžeš si procvičovat dikci ve stoje? Že bych zatím ustlala!

GÉRARD
Před lidstvem je třeba skrývat jeho nelidskost, protože jinak by to s lidstvem bylo k nesnesení. Uf!

ŽENA
Vstávej, je poledne.

GÉRARD
Ne, ještě musím spát.

ŽENA
Nestrávíš život v posteli, říkám ti, že je poledne!

GÉRARD
Musím ještě něco dokončit, když dovolíš.

*Hluk ustane.
Dech spícího člověka.*

ŽENA
PŘED LIDS-TVEM JE TŘE-BA SKRÝ-VAT JE-HO NE-LIDS-KOST, PRO-TO-ŽE JI-NAK BY TO S LIDS-TVEM BY-LO K NE-SNE-SE-NÍ.

Znovu hluk vysavače a pak zase ticho.

GÉRARD

(na posteli) Stoupám strmou ulicí, je to námaha, protože čím jdu výš, tím mám menší nohy. Na mém chodníku je krásně, krámy jsou otevřené... ale na druhém chodníku je válka. Je tam spousta lidí, kteří se mačkají a volají o pomoc; neodvažují se přejít. Říkám si, že můj otec je mezi nimi a že musím přejít, abych ho převedl, ale neznám jeho tvář ani hlas. A já jsem tak malý a ulice je tak široká. A tak stoupám dál strmou ulicí a snažím se zapomenout na protější chodník. Z druhé strany ulice se ozývají rozkazy a rány holí, na mé straně září slunce. Nepochopitelný rozmar počasí. Dýchám z plných plic, ale ve vzduchu je něco shnilého. Přestávám dýchat a říkám si, že aspoň nebudu moci hrát Hamleta, takže nebudu muset mstít svého otce, a cítím velkou úlevu. Na protější straně se přízraky bez tváře a bez hlasu pod tlakem četníků skládají do otevřených autobusů. Ty je bez jízdenek odvázejí na vojenské nádraží, kde parní mašiny funí „do-sta-nu tě, do-sta-nu-tě“ a odvázejí otce v oblacích páry a kouře do noci. Do noci, sladké noci... Kramáři zapomnění, odkud se ozývá tvůj křik? *(Jsou slyšet zvuky a křik. Gérard pokračuje hlasitěji.)* Duchu, ubohý duchu, to ty voláš ze skříní?

ŽENA

Ne, to jsem já.

GÉRARD

Co se zas děje?

ŽENA

Nějaký chlapi chtějí vyrazit dveře.

GÉRARD

Zase? Co chtějí?

Vstoupí muž, vypadá hrozivě.

SOUDNÍ ZŘÍZENEC

Pierre Laval, soudní zřízenec.

GÉRARD

Nevidíte, že spím?

ŽENA

Nevidíte, že spí?

SOUDNÍ ZŘÍZENEC

Soud nařídil, že všichni duchové budou vyhnáni, skříně zapečetěny a vyhlášeno všeobecné zapomnění!

GÉRARD

Kašlu na to, říkám vám, že spím.

ŽENA

Říká vám, že spí.

SOUDNÍ ZŘÍZENEC

Jsem zmocněn zabavit vám vaše sny.

ŽENA

Na to nemáte právo!

SOUDNÍ ZŘÍZENEC

Z vůle zákona. Takže....

Zatleská, vstoupí dva muži, chopí se Gérarda, zvednou ho, postaví ho na zem a rozbitými dveřmi odnášejí postel.

ŽENA

(zřízenci). Musíte mu nechat jeho postel. Na to je zákon!

SOUDNÍ ZŘÍZENEC

Změnil jsem zákon.

GÉRARD

To nevádí, mami, tvůj syn může spát vestoje.

Zřízenec odchází. Gérard spí vestoje, se zaťatými pěstmi.

Už je to tu, zdá se mi sen...

ŽENA

Co se ti zdá, miláčku?

GÉRARD

Zdá se mi, že všechno zapomínám...

Tatínku náš, prý svátek dnes máš

Maminka říká, že nejsi už náš

Korunku chtěl jsem ti udělat

Maminka říká, že nemáš to rád

Tatínku, tatínku, tatínku náš.

*Maminka je unešená.
Tma.*

¹ **pénétration missionaire**

² str 37 GPU resp – La guépéou

³ str37 Citace z Hamleta viz i dále.

⁴ **INTERVENANTS**

⁵ **jak se u nás oslovuje advokát?**

⁶ **Bibi Fricotin???**

⁷ **Skutečný lék?**

⁸ **Vynechána věta – že se mu zdála za Alžírské války mapa Francie.**